CIZYMIX

Tabor za najstnike, številka 9

NAŠE VEŠČINE:
Ali res vsak les plava na vodi?

ROKA PRIJATELJSTVA:
Romi, lepi, zlato rjavi ljudje

NADALJEVANJE STRIPA O WONDER SKAVTU

tabor
taborniška revija
XLV 2000

POZDRAVLJENI

Dragi gozdovniki in gozdovnice,
novo šolsko leto se je začelo in Gozdovnik je spet tu. Saj ne, da bi bili odvisni od šole, ampak jesen je čas, ko zaživijo vodova srečanja - se pravi, da je to tudi pravi čas za izid Gozdovnika. V tej številki ni taborniškega horoskopa, saj smo horoskop za vseh 12 mesecev tega leta objavili že v redni številki (v prejšnji pa poseben poletni horoskop), je pa v njej veliko drugih zanimivih stvari, zato ga le preberite, vašega Gozdovnika!

Špela

Gozdovnikov naslov, kamor lahko pošiljate pošto:
Zveza tabornikov Slovenije
Parmova 33
1000 Ljubljana
(s pripisom: za Gozdovnika)

Elektronski naslov urednice pa je:
spelan@hotmail.com

=

+

ZAVOZLAN

Po skrivnih kanalih smo se dokopali do spodnje razglednice, ki jo je staršem s taborjenja pisal neki gozdovnik, ki mu slovenščina očitno ne gre. Popravi njegove napake.

GOZDOVNIK - priloga taborniške revije Tabor. Za 200 tolarjev ga je mogoče dobiti tudi v samostojni obliki, vsi slovenski gozdovniki in gozdovnice (taborniki in tabornice od 11 do 15 let) pa ga dobijo zastonj, saj je vključen v članarino. Izhaja trikrat na leto. Številka 9, oktober 2000.
Gozdovnika je zasnoval Malus (Miha Logar). Urednica: Špela Novak. Logotip in Gozdovnikova pisava: Luna (Tea Šifrer). Postavitev na računalniku: Bizi (Igor Bizjak). Ilustratorji: Šeki (Jaka Bevk), Milanka Fabjančič, Neva (Nevenka Vrba), Alenka Šalej. Trot Skelo je Gorazd Ažman. Strip: Tanja Bojc. Fotografiji na naslovnici: Muc (Miha Maček) in Tine Koloini.
TABOR - taborniška revija. Glavni urednik: Igor Bizjak. Odgovorni urednik: Matija Tonejc. Predsednik izdajateljskega sveta: Marjan Moškon. Naslov uredništva: Revija Tabor, Parmova 33, 1000 Ljubljana. Telefon: 01/300-08-20. Faks: 01/13-61-477. Email: zts@guest.arnes.si. WWW: www.zts.org. Tekoči račun: 50101-678-47184. Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS št. 89/98) sodi revija med proizvode, za katere se obračuna davek na dodano vrednost po stopnji 8 %. Grafična priprava: Tridesign, d. o. o., Ljubljana. Tisk: Tiskarna Skušek, d. o. o., Ljubljana.
Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana.

KAKO TI JE IME?

Poleg imena, ki ga dobimo ob rojstvu, imamo taborniki še posebno, taborniško ime. Tega dobimo šele pozneje, ko postanemo taborniki - pa še to ne takoj, ampak si ga moramo prislužiti. Dobimo ga glede na svoje sposobnosti, značaj ali pa v spomin na kakšen dogodek. Tako se bo nekdo, ki hitro teče, imenoval na primer Jelen ali Blisk, sladkosnedneža bomo klicali Piškotek, dekle, ki se zjutraj le s težavo spravi iz šotora na jutranjo telovadbo, pa bo morda Zvezdica zaspanka.

Svoja posebna imena so imeli tudi predvojni gozdovniki. Poglejmo si njihovo šego podeljevanja imen, ki se malo razlikuje od naše, taborniške. Sposodili smo si članek iz glasila Ogenj slovenskih gozdovnikov, letnik 1927/1928. V njem avtor Črni Ris piše, da ima vsak gozdovnik pravico do gozdovniškega imena. Lahko si ga izbere sam, če ne, mu ga podelijo drugi, mora pa biti primerno zanj. Ime naj si izbere v dogovoru z glavarjem, ki ga sprejme ali pa mu svetuje drugega. Ime naj se podeli čim bolj slovesno. Takole piše:

Gozdovnik, ki želi dobiti ime, naj si še pred začetkom zborovanja ob ognju priskrbi kos brezovega lubja. Nanj naj napiše svoje rojstno ime in priimek ter izroči to lubje glavarju rodu. Med zborom glavar vstane, pove, da si je ta in ta gozdovnik izbral gozdovniško ime Silni Bor in vpraša navzoče, ali so ga odslej pripravljeni tako imenovati. Če pritrdijo, gozdovnik vstane in stopi pred glavarja. Ta vrže brezovo lubje s civilnim imenom v ogenj in čaka, da zgori. Nato poda imenovanemu roko čez ogenj in ga pozdravi: »Mir s teboj, brat Silni Bor!«. Ta odgovori: »Mir s teboj, brat glavar!«. Potem se oba vrneta na svoje mesto v krogu in vsi zapojejo gozdovniško pesem. Med slovesnostjo je v krogu popolna tišina.

Imena se ne da spreminjati. Zato naj vsakdo dobro premisli, ko si izbira ime. Pazi naj na to, da ni v bližnjih rodovih gozdovnika z istim imenom - če je, si mora izbrati drugo gozdovniško ime. Drugi gozdovniki morajo tiste, ki so že dobili gozdovniško ime, imenovati samo s tem imenom. Tudi v gozdovniških pismih se gozdovnik podpisuje z njim. Kdor že ima ime, si lahko naredi svoj lastni totem.

Gozdovniška imena morajo biti slikovita, poetična in sestavljena iz dveh besed. Fantje si ponavadi izberejo ime živali (volk, medved, sokol, jastreb, lisjak, bober, kača, jelen, zajec, pa tudi kenguru, antilopa, bizon in podobno). Dekleta naj bi si izbrala imena rastlin, na primer breza, jelka, planika, mak, tisa, akacija. Možne pa so tudi izjeme.

Avtor članka še predlaga nekaj primernih imen za fante in dekleta. Tako se lahko fant imenuje na primer Čuječi volk, Samotni volk, Glas groma, Črni vran, Bojna sekira, Mali tomahavk, Bobrov rep, Sokolje oko, Bežeča antilopa, Zlomljeno pero, Tiha noga, Močni hrast, Veliki ogenj, Pojoči slavec ... Za dekleta pa navaja imena, kot so Vitka jelka, Bela breza, Tiha planika, Rdeči mak, Radostna pesem, Gorski veter in podobno.

Kako pa je danes s podeljevanjem taborniških imen, si lahko prebereš na naslednjih straneh.

Špela

TABORNIŠKA IMENA

Tabornik dobi svoje taborniško ime na taborjenju. Zasluži si ga sicer lahko že med letom, toda šele po krstu ob tabornem ognju ga dobi tudi uradno. Večina med vami je na taborjenju že bila in tudi ime že ima, torej veste, kako to poteka. Nekateri na taborjenju še niste bili, bodisi ker ste morali »ravno takrat« s starši na morje ali pa se k tabornikom prišli šele letos. Spodnje vrstice so namenjene vsem.

Če ste na prejšnji strani prebrali članek o tem, kako so svoje posebno ime dobili gozdovniki, potem ste verjetno opazili številne podobnosti med njihovim in našim »obredom«. Res, da taborniki nimamo navade, da bi svoje ime napisali na brezovo lubje (če pa so v katerem izmed slovenskih rodov obudili to gozdovniško tradicojo, naj nam pišejo in se predstavijo). Drži tudi, da so naša imena drugačna, po večini niso sestavljena iz dveh besed, ampak le iz ene, pa tudi ni več navada, da bi imeli fantje predvsem imena živali, dekleta pa imena rastlin. Tako kot predvojni gozdovniki pa tudi taborniki ime dobimo ob tabornem ognju, okrog katerega je zbrana večina članov rodu - podelitev imena je družabni dogodek. Tako kot pri njih mora tudi pri nas ime imeti svoj pomen, mora biti povezani s kakšno tipično značajsko lastnostjo, s telesno odliko, s posebno nadarjenostjo (na primer lep glas, nadarjenost za risanje in podobno) ali pa s kakšnim dogodkom iz taborniškega življenja imenovanega. Saj tudi ljudski rek pravi »hiter kot zajec« (ali tudi »boječ kot zajec«), »močan kot hrast«, »zvit kot lisica« in »poje kot slavček«. Z gozdovniki pa nas pri podeljevanju imen povezuje še nekaj - tako pri njih kot pri nas postane nekdo z imenom res »pravi« član organizacije.

Za taborniška imena ni nujno, da so vzeta iz narave, kot je to veljalo za gozdovniška. Tabornik se lahko poimenuje praktično po čemer koli ali komur koli. Neko prijateljico so na njenem prvem taborjenju poimenovali Žulj, in na to ime je bila prav ponosna, saj si ga je pošteno prislužila. Z enega izmed izletov se je namreč vrnila s kar devetimi žulji na nogah. Če je nekdo zelo močan, mu danes verjetno ne bomo več rekli Visoki hrast, ampak raje Popaj ali pa »Švarci« po mišičnjaku Arnoldu Schwarzneggerju. Če se vam kakšno dekle v taborniških krogih predstavi kot Miss, to verjetno ne pomeni, da je zmagala na izboru za najlepšo Slovenko, ampak kaj drugega.

Na vodovem srečanju

Ali v vašem vodu v medsebojni komunikaciji uporabljate taborniška imena? Če ne, se dogovorite, da boste vsaj na enem vodovem srečanju to poskusili. Potem pa lahko s tem tudi nadaljujete.

Rekli smo, da je podeljevanje imena podobno, kot je bilo pri gozdovnikih - torej ob ognju, vseeno pa malo drugače. Tabornik, ki želi dobiti ime, si mora izbrati zagovornika, ki bo pred taborniško poroto razložil, zakaj si zasluži to ime. Pri tem ne gre za resen, ampak bolj šaljiv zagovor, vendar tak, ki naj poroto prepriča. Porota lahko taborniku naloži tudi kakšno nalogo, tako mora na primer zapeti pesem, teči okrog tabornega ognja, narediti stojo na rokah in podobno. Če hoče biti fant, ki je bil prej na primer Janez Kranjc, med taborniki znan kot Elvis, mora s kakšno pesmijo dokazati, da si to ime res zasluži, kajne?

Imena so lahko šaljiva, vendar naj ne bodo žaljiva. Tudi če vam gre nekdo zelo zelo na živce, ga vseeno boste klicali »Sitnež« ali »Čarovnica«. Tudi imen, kot so »Debelinko«, »Počasnela«, »Požeruh«, »Očalar«, »Piflar« ne bomo uporabljali - tudi »neuradno« ne. Priznajte, da tudi vam ne bi bilo všeč, če bi vas tako klicali.

Tabor »Pod hribom« in latrina »Marjetica«

Že gozdovniki so vsak tabor krstili s posebnim imenom, ta navada pa se je ohranila tudi med taborniki, vsaj morala bi se. Ime lahko spominja na krajevno značilnost, lahko je to ime čete, voda ali roda, ki na tem prostoru tabori, ali pa kaj drugega. Ime tabora napišemo na vhod, tako da bodo vsi obiskovalci vedeli, da so prišli v tabor Rodu zelenih kobilic, v »Tabor sonca in smeha« ali pa v »Tabor klopov, pajkov in drugih mrgolazni«.

Taborniki pogosto s kakšnim duhovitim imenom poimenujemo tudi naše stranišče, torej latrino. Nanjo torej lahko obesimo napis z imenom »Dehteča vrtnica«, »Marjetica«, »Bezgov cvet« ali pa »počivališče«, »bralni kotiček« in »kino«. Ko boste v šoli poslušali sošolca netabornika, ki se bo hvalil s tem, da je polčitnice preživel v najbolj luksuznem hotelu na Kanarskih otokih, ga lahko povsem razorožite tako, da mu poveste, da ste imeli na vašem, taborjenju pravi kino - in da ste obiskovali celo večkrat na dan! Tega, da »filmi« niso bili preveč zanimivi, mu seveda ni treba povedati ...

Špela

Ilustrirali Neva in Šeki

Vir:

Tone Simončič: Šege in navade. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 1991

ZGODBA O ...

Poletja je konec, deževni jesenski dnevi pa so ravno pravšnji, da se potopimo v domišljijski svet. V svet, poln razburljivih dogodivščin, in to s knjigo v roki. V branje vam tokrat ponujamo odlomek iz knjige Julesa Verna »Skrivnostni otok«. Jules Verne (izgovorjava: Žil Vern) je živel v 19. stoletju. V njegovem času so zelo malo vedeli o elektriki, on pa je v svojih knjigah opisoval izjemne tehnološke dosežke - in izkazalo se je, da je imel prav. Knjiga, iz katere smo si sposodili odlomek, je leta 1982 izšla v prevodu Janeza Gradišnika pri Mladinski knjigi v Ljubljani. Odlomek je iz druge polovice zgodbe, vendar smo namenoma izbrali takega, da se ne boste mogli pritoževati, da smo vam izdali konec. Zgodbo o kapitanu Nemu je Verne namreč objavil v knjigi 20000 milj pod morjem, tu mu služi le kot ozadje neke druge razburljive zgodbe. Verjemite, splača se vam vzeti knjigo v roke!

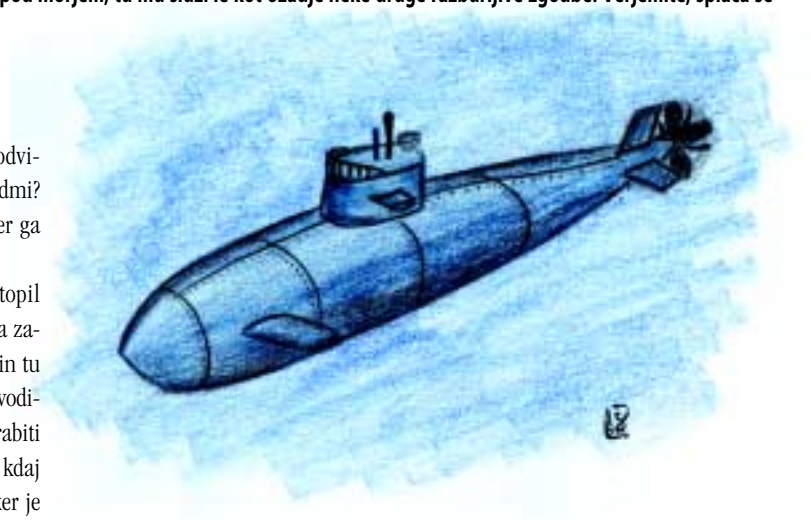

Kje je princ Dakar iskal neodvisnost, ki je ni mogel najti med ljudmi? Pod vodo, v morskih globinah, kjer ga ni mogel nihče iskati.

Na vojskovavčevo mesto je stopil učenjak. Postavil si je delavnice na zapuščenem otoku v Tihem oceanu in tu so njegovi tovariši po njegovih navodilih izdelali podmornico. Znal je izrabiti neizmerno delovno silo elektrike - kdaj pozneje bomo izvedeli kako - in ker je zajemal iz neusahljivih virov, je dajala njegovemu vozilu vso potrebno silo: gonilno silo, razsvetljavo, ogrevanje. Princu in posadki podmornice je bilo zdaj odprto morje s svojimi neizmernimi zakladi, z milijardami rib, halog in morskih trav, z vsem, kar je dala morju narava, pa tudi z vsem, kar so v morju izgubili ljudje. To jim je bilo dovolj, princu pa je bila izpolnjena največja želja, saj ni hotel imeti s svetom nikakih stikov več. Svoji podmornici je dal ime Nautilus (Brodnik), sebe je imenoval kapitan Nemo (Nihče), in je izginil pod morjem.

Verne si je podmornico predstavljal kot nekakšno ladjo, z vsem domačim udobjem. Bivanje v podmornici pa v resnici ni nikakršna romantična dogodivščina. Morda si slišal/a za nesrečo ruske jedrske podmornice Kursk, v kateri je avgusta letos umrlo vseh 118 članov posadke. Vzrok nesreče še ni znan. Kursk je bil vojaška podmornica, in danes skoraj vse podmornice služijo izključno vojaškim namenom. V izredno močno orožje so se podmornice razvile v obdobju med obema svetovnima vojnama. Današnje podmornice imajo ali kombiniran dizelski in električni pogon ali pa jih poganja jedrski reaktor. Jedrska podmornica lahko ostane pod zelo dolgo, tudi več mesecev naenkrat. Z jedrskimi izstrelki bi lahko uničila po več velemest hkrati. Manjše podmornice pa se uporabljajo tudi za nevojaška opravila, kot je podvodno raziskovanje. Podmornica se dviga in spušča s pomočjo stisnjenega zraka. Ko se želi posadka spustiti, napolni tanke z vodo, ko pa se želi dvigniti, jih napolnijo s stisnjenim zrakom, ki iztisne vodo.

Dolga leta je plul po vseh oceanih od enega tečaja do drugega. Med ljudmi se je čutil kakor ubog parija, v neznanem svetu pa si je nabral čudovitih bogastev. Milijoni, ki so jih španske galeje izgubile leta 1702 v zalivu Vigo, so mu bili neizčrpen vir bogastva. Od tod je skrivaj, brezimno podpiral narode, ki so se bojevali za neodvisnost. Tako je na primer podprl uporne Krečane.

Dolgo ni imel nikakih stikov z ljudmi, v noči 6. novembra 1866 pa je prineslo na krov podmornice troje ljudi, francoskega profesorja, njegovega služabnika in nekega kanadskega ribiča. Fregata Zedinjenih držav »Abraham Lincoln« je preganjala podmornico, in ko sta ladji trčili, so trije ljudje padli v morje.

Od profesorja je kapitan Nemo zvedel, da imajo njegovo podmornico včasih za velikanskega kita, včasih za podmorsko ladjo, v kateri križarijo po morjih morski razbojniki. Zato so jo preganjali, kjer so jo ugledali.

Nič čudnega bi ne bilo, ko bi bil ljudomrzni kapitan trojico, ki mu jo je usoda zanesla na samotno pot, vrgel v morje. Vendar tega ni storil, obdržal jih je kot ujetnike. Sedem mesecev so lahko občudovali vsa neznana čuda na popotovanju dvajset tisoč milj pod morjem.

Nekega dne, 22. rožnika 1867, pa se je tem trem ljudem posrečilo, da so se polastili čolna na podmornici in pobegnili z njim. Ker je Nautilus tisti čas plul ob norveški obali skozi maelstromske vrtince, je bil kapitan Nemo prepričan, da so strahoviti vrtinci begunce zgrabili in jih potegnili na morsko dno. Tega ni vedel, da je Francoza in njegova tovariša vrglo na breg, da so jih tam našli lofotski ribiči, in da se je profesor vrnil v Francijo in napisal knjigo, v kateri je bralcem opisal sedem mesecev svoje nenadne, pustolovske plovbe s podmornico Nautilus.

Kapitan Nemo je še dolgo tako brodaril po morjih. Tovariši so mu drug za drugim pomrli in legli počivat v koralno pokopališče na dnu Tihega morja. Nautilus se je vedno bolj praznil in naposled je kapitan Nemo ostal čisto sam izmed vseh tistih, ki so se z njim vred zatekli v globine oceana.

Ilustrirala Alenka

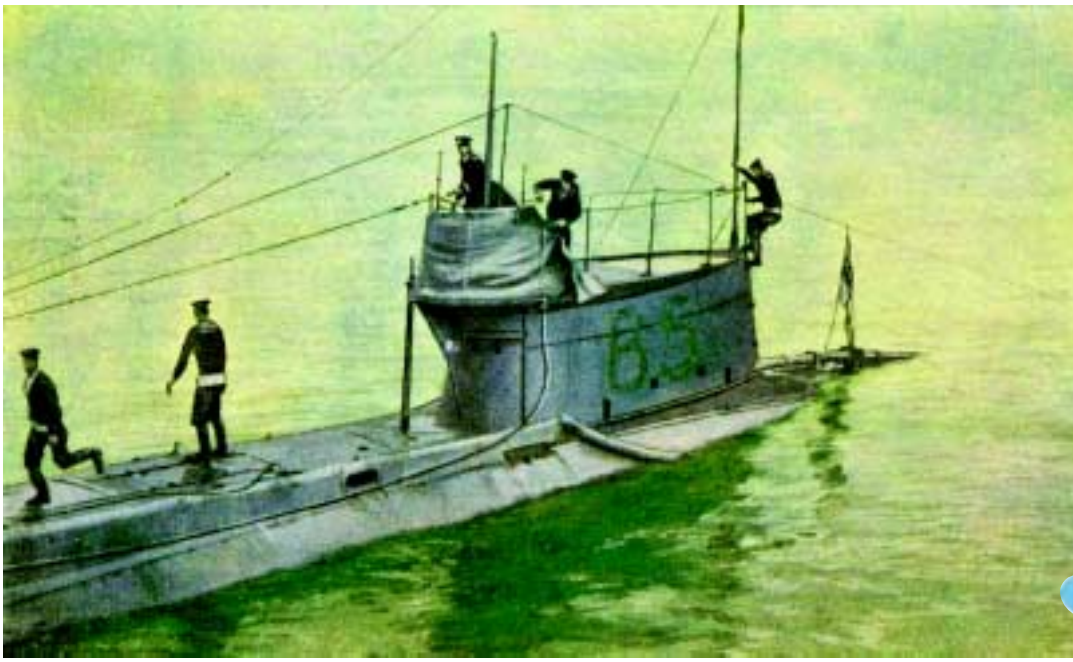

KUHINJA

HRUŠKE, OBLITE S PUDINGOM

Privoščite si nekaj sladkega iz jesenskih sadov narave. Za pripravo te dobrote ne potrebuješ veliko časa. Za šest oseb potrebuješ:

- **3 velike zrele hruške**
- **2 skodelici vode**
- **1 žlico limoninega soka**
- **pol litra mleka**
- **eno vrečko čokoladnega ali vanilijinega pudinga**
- **2 žlici sladkorja**

1. Hruške olupi, po dolgem razpolovi in jim z žličko odstrani peške.

2. V vodi z dvema žlicama sladkorja in limoninim sokom hruške počasi skuhaj do mehkega. Zelo zrele hruške bodo skuhane v petih minutah, za trše pa potrebuješ nekaj več časa.

Medtem, ko se hruške kuhajo, iz praška za puding in mleka skuhaj puding po navodilih z embalaže.

3. Vsako polovico kuhane hruške položi v posebno skodelico in jo prelij s pudingom. Počakaj, da se puding ohladi, nato pa hruške ponudi prijateljem iz tvojega voda.

Pa dober tek!

Iz knjige: »Radi Kuhamo« (Sigrid in Harald Theiling). Ljubljana: DZS, 1993.

Ilustrirala Neva in Šeki

POZNAVALEC GOZDA

1. list / poznavalec gozda

1. KAJ JE DREVO?

Drevo je visoka rastlina z enojnim olesenelim steblom. Poznamo tri poglavitne skupine dreves, in sicer listavce, iglavce in palme.

Listavci imajo po večini široke, ploske liste. Vsi cveto, iz cvetov pa se po oprašitvi razvijejo semena. Največ listnatih dreves je v toplih podnebjih. Mnogi listavci so listopadni, kar pomeni, da vsako jesen odvržejo listje in do spomladi mirujejo. Na ta način lahko preživijo tudi v hladnejših podnebjih.

Iglavci rastejo po vsem svetu, zlasti na hladnejših območjih. Na splošno imajo ozke, trde liste, ki jim glede na obliko pravimo luske ali iglice. Skoraj vsi so zimzeleni. Iglavci nimajo pravih cvetov; namesto njih oblikujejo storže.

2. SESTAVA DREVESA

Drevesa so največje živeče rastline. Mamutovci ali sekvojadendroni v Kaliforniji lahko tehtajo kar 6000 ton in več! **Korenine** dreves pa vendar ne rastejo toliko v globino, ampak bolj v širino. Pri 50 metrov visokem drevesu sežejo navadno 2,5 metra globoko, njihova površina pa je lahko velika toliko kot nogometno igrišče. Korenine služijo opori, tanki koreninski laski pa po vsej površini zbirajo vodo in rudnine. Voda na ta način prehaja v stranske korenine in nato prek glavne korenine v **deblo**. Pot rudnin in vode iz tal navzgor ter rezervnih hranil iz listov navzdol teče tik pod drevesno skorjo. Ta je nekakšna koža drevesa. Varuje ga pred napadom živali in gliv ter pred izsušitvijo, evkalipte in sekvoje pa celo pred poškodbami ob gozdnih požarih. Ker ne vsebuje smole, se namreč skorja teh dreves le stežka vname. Skorja je sestavljena iz dveh plasti. Notranjo plast - kambij - sestavljajo žive celice, ki se nenehno delijo. Na ta način drevo raste v širino. Če je oskrba z vodo onemogočena, celice odmro in postanejo lubje. To pa je zelo učinkovita zaščita pred škodljivimi zunanjimi vplivi. Skorja je lahko tudi uporabna. Papirnata brezova skorja je zelo trpežna, severnoameriški Indijanci pa so iz nje izdelovali kanuje. ***Iz dišeče skorje drevesa, ki raste v Indiji in na Šrilanki pa pridobivajo cimet.***

DIVJI KOSTANJ – primer sestavljenega lista

Drevesni **listi** sprejemajo energijo sončne svetlobe in jo uporabljajo za pretvorbo ogljikovega dioksida in vode v sladkorje. Te drevesa porabijo kot hrano ali pa iz njih nastane celuloza, ki sestavlja celične stene rastlin. Liste listavcev delimo na enostavne in sestavljene. Pri sestavljenih listih se na prvi pogled zdi, da gre za več posameznih listov, pritrjenih na isti pecelj. V resnici pa ni tako, ampak se sestavljeni list razvije iz enega samega popka.

Med **cvetovi** dreves so zelo velike razlike, tako glede velikosti kot glede oblike. Nekatere palme imajo socvetja s premerom več kot 10 metrov, nekatera druga drevesa pa imajo tako drobne cvetove, da jih s prostim očesom le stežka opazimo. Cvetovi iglavcev so preprosti, drevesa pa oprašuje veter.

Nekatera drevesa, kot na primer tisa, so dvodomna, kar pomeni, da rastejo moški in ženski cvetovi na različnih rastlinah. Druga, na primer jelša, pa so enodomna, se pravi, da rastejo moški in ženski cvetovi na istem drevesu. Tudi nekatere listavce, na primer lesko, oprašuje veter, drugi pa so žužkocvetni, se pravi, da jih oprašujejo žuželke. Cvetovi žuželke privlačijo z vonjem, barvo in s sladko medičino. Poleg žuželk lahko delo opraševalcev včasih opravljajo tudi druge živali, kot so ptiči (na primer kolibriji v Ameriki) in netopirji.

Po oprašitvi ženski del cveta oblikuje **seme**. Da privabijo živali, zlasti ptiče, so drevesa razvila živo obarvane, sočne plodove. Ko žival poje plod, seme z iztrebki nepoškodovano izloči. Na ta način se seme prenese na velike razdalje in v ugodnih razmerah vzkali. Semena drugih dreves, na primer oreha, bukve in leske, so zavarovana s trdo lupino. Veverice in drugi sesalci jih sicer odnašajo, vendar jih nekaj ostane in vzkali. Nekatera drevesa, kot je javor, pa imajo seme v krilatih plodovih, ki jih raznaša veter. Semena jelš in drugih dreves, ki rastejo ob vodah, se širijo po vodi. Semena jelš vsebujejo kapljico olja, zato lahko plovejo. Tok jih odnese na blatne bregove in tam vzkalijo. Semena iglavcev zorijo v primerjavi s semeni listavcev dlje časa. V mesecih, ko se razvijajo, jih varuje trd storž. Pri nekaterih iglavcih, kot je na primer bor, storž odpade šele potem, ko izpadejo semena. Pri cedrah in nekaterih drugih vrstah pa storž razpade že na drevesu, zato na tleh le redkokdaj najdemo cel storž. ***Borove storže so nekoč uporabljali za napovedovanje vremena.*** V suhem vremenu se namreč luske razprejo, da lahko izpadejo semena. V vlažnem vremenu pa so luske popolnoma zaprte, da semena ostanejo suha.

Javorjevo seme

LIPA – primer enostavnega lista

3. ŠE O BOLJ EKSOTIČNIH DREVESIH

Ljudje že od nekdaj gojijo tropska drevesa, ki obrodijo užitne plodove. Znana je kokosova palma, katere semena se v obliki kokosovih orehov širijo po morju. Po vodi lahko potujejo več mesecev, preden jih valovi odnesejo na kopno, kjer vzkalijo. Sladki datelj je puščavski sadež; dateljnova palma je doma v Afriki in na Bližnjem vzhodu. Plodovi rastejo v visečih grozdih in na vsakem je lahko kar do 1500 dateljnov! Plodovi drevesa baobag so dolgi stroki s semeni, bogatimi z vitaminom C. Drevo ima velikansko nabreklo deblo, ki služi kot rezerva za vodo. Ko drevo ob suši zalogo vode izčrpa, se skrči in zmanjša. ***Te je kdaj zanimalo, od kod prihaja čokolada?*** Že Azteki (srednjeameriški Indijanci) so jo pridobivali iz semen kakavovca. Skupaj s to poslastico smo v Evropo uvozili tudi njeno ime - Azteki so ji namreč rekli »čokolatl«.

Največja semena na svetu tehtajo do 20 kilogramov, obrodi pa jih palma z imenom »coco de mer«, ki raste samo na Sejšelskih otokih. Semena so dvodelna, zato jim nekateri pravijo tudi dvojni kokosov oreh.

4. ONESNAŽENJE IN KISLI DEŽ

Kisli dež je poglavitni povzročitelj umiranja gozdov. Na-

Veliko nevarnost za gozdove predstavljajo požari. V gozdu in bližini dreves zato ne postavljamo večjega ognja, saj se pri gorenju v zrak dvigajo iskre. Ob ognju si pripravimo tudi material za gašenje – najbolje je, da je v bližini kakšen potok. Pozorni moramo biti zlasti poleti, ko je suša – takrat, ko je razglašena nevarnost požarov, ne smemo kuriti nikjer v naravi!

staja zaradi žveplovega in dušikovega oksida, ki se sproščata iz tovarn, termoelektrarn in avtomobilov. Plina se v ozračju pomešata z vodo in pri tem nastane kislina. Ta pade na zemljo v obliki dežja; ob padcu na rastline poškoduje liste, spreminja pa tudi kemično sestavo tal. Kisli dež v listih onemogoča tvorbo klorofila, v tleh pa povzroča sproščanje strupenih snovi. Poškodbe zaradi kislega dežja so prvič opazili pred tridesetimi leti, od takrat pa umiranje gozdov postaja vedno večji problem. Najpomembnejša oblika preprečevanja kislega dežja je zmanjšanje emisij žveplovih in dušikovih oksidov.

Znaki poškodb zaradi kislega dežja so na iglavcih izrazitejši kot na listavcih, saj iglice na drevesih ostanejo več let, medtem ko listi listavcev jeseni odpadejo. Zaradi kislega dežja postane drevo tudi bolj občutljivo na druge poškodbe in na pojave, kot so suša in pozebe. Zlasti v sušnih poletjih pa veliko nevarnost gozdovom predstavljajo požari. Prav letošnji požari v Združenih državah Amerike so bili eni najhujših gozdnih požarov v zgodovini, goreli pa so tudi gozdovi naše sosednje države Hrvaške.

5. SIMBOLIKA DREVES

Zaradi njihove velikosti in trdoživosti so imela mnoga verstva drevesa za svete simbole in jih častila kot bogove. V krščanstvu je križ, na katerem je umrl Jezus Kristus, simbolično povezan z drevesom življenja, ki je v raju raslo ob drevesu spoznanja in ki je pomenilo večno življenje. V grški mitologiji se je boginja Dafne spremenila v lovor, da bi ušla zaljubljenemi Apolonu. V stari Grčiji so lovorjev venec kot simbol slave in zmage položili na glavo zmagovalcu olimpijskih iger. Tudi oljka kot simbol miru je ta pomen dobila že v stari Grčiji, da-

NAŠE VEŠČINE

nes pa je oljčna vejica del simbola Organizacije združenih narodov (tudi o OZN si lahko več prebereš v tej številki Gozdovnika). Javor pa si je zaradi prostranih gozdov v Kanadi celo prislužil mesto na zastavi te države.

In še zanimivost: **ni res, da vsak les plava na vodi!** Les nekega afriškega drevesa, ki je v sorodu z oljkami, je namreč tako gost, da v vodi potone kot kamen. To je najtežji les na svetu.

Špela

Ilustrirala Šeki in Neva

Vir: Burnie, David: Drevesa. Murska Sobota: Pomurska založba (Svet okrog nas), 1990.

Lovorov venec za zmagovalce

USTVARJAM.

JESEN JE TU IN Z NJO TUDI RAZNI JESENSKI PLODOVI KOT SO KOSTANJI (DIVJI IN DOMAČI), ŽELODI, OREHI IN TAKO DALJE. Z MALO DOMIŠLJIJE TI PLODOVI LAHKO POSTANEJO OKRASKI, ŽIVALI IN TUDI LJUDJE. KAJ KO BI TOKRAT POSKUSILI Z AVTOPORTRETI?

POTREBŠČINE:

- PLOD ZA GLAVO:

ŽELOD ZA OZKO GLAVO

DIVJI KOSTANJ ZA OKROGLO

IN

DOMAČI KOSTANJ ZA TRIKOTNO GLAVO

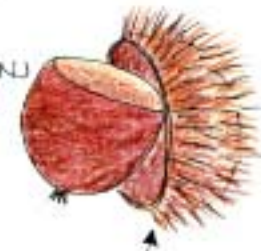

- OČI

KLINČKI (poglej k mami v kuhinjo)

BUCIKE

- LASJE

UPORABIŠ LAHKO TO ALI KOROZNE LASKE BOROVE IGLICE ITD.

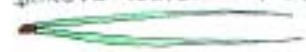

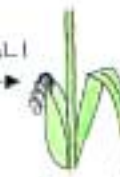

GLAVA

1. IZBERI PLOD, KI USTREZA OBLIKI TVOJE GLAVE
2. NAREDI OČI (zabodi bucika ali pa z zobotrebcem izdolbi dve luknjici in vanju vstavi kline̓ka)
3. S FLOMASTROM NARIŠI USTA
4. Z LEPILOM PRIČVRSTI LASE IN KAPO

• DA GLAVA NE BO KAR SAMA ZASE, NAREDI ŠE TELO IN OBLEKO

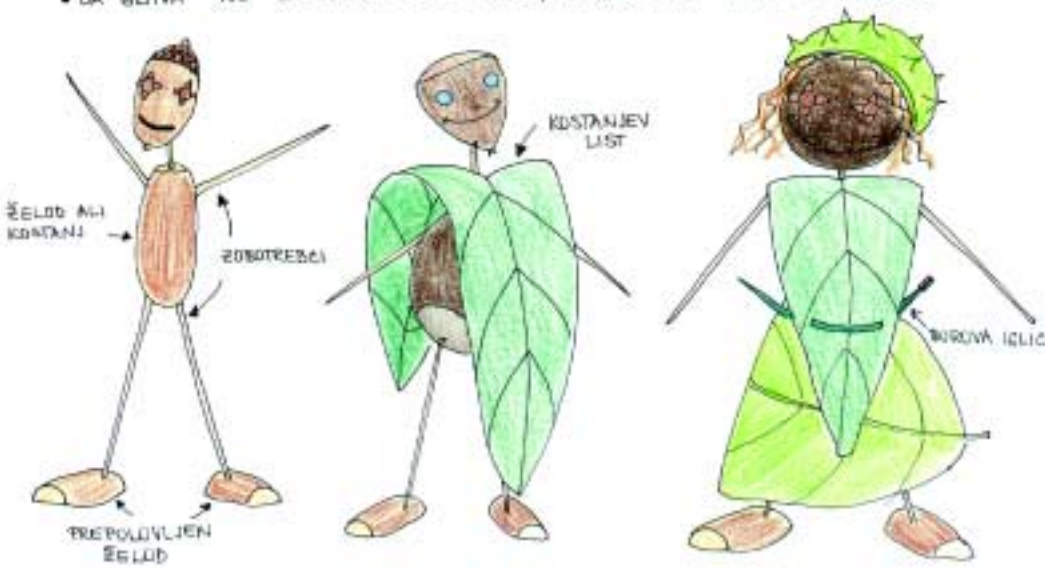

Pripravila Neva

KAJ POČNEJO STAREJŠI TABORNIKI?

Moot je srečanje skavtov z vsega sveta, starih od 18 do 25 let. Podobno kot jamboree, le da so udeleženci starejši. In ravno tako kot jamboree se odvija vsake štiri leta. Letos poleti, od 11. do 24. julija, se je približno 3000 taborečih in še približno toliko skavtov, ki so sodelovali kot osebje, zbralo na 11. Moot-u, in sicer v največjem mestu sveta, 23 milijonski prestolnici Mehike Ciudad de Mexico. Kot udeleženka 44-članske slovenske odprave, ki jo je poleg tabornikov sestavljalo tudi šest katoliških skavtov, je v Mehiko pripotovala tudi Tina Miklavčič (RAJ Cerkno), ki je svetovno srečanje skavtov opisala za Gozdovnika.

Prvi stik z meni do takrat neznano deželo naj bi doživela na letališču, kamor smo prileteli pozno popoldne. Vendar prav veliko nismo videli, kajti tam so nas že pričakali mehiški skavti, nas s trumo skavtov od vsepovsod vodili skozi zapletene carinske »ceremonije« in nas nazadnje z vso prtljago strpali na avtobuse. Po uri in pol vožnje iz mestnega vrveža smo prispeli v Villo Moot, glavni taborni prostor, kjer smo že v trdi temi za silo postavili šotore in utrujeni zaspali.

Zjutraj pa se je začelo. Vsepovsod si videl skavte raznih narodnosti, v različnih krojih in rutkah vseh barv, ki so si postavljali šotore in se že seznanjali s svojimi tabornimi sosedi. Novi in novi skavti pa so s težkimi nahrbtniki še vedno prihajali. Našli smo se tudi udeleženci slovenske odprave in s svojimi roza majicami že takoj vzbudili pozornost. Moot se je začel!

Prvi dan je minil v raziskovanju tabora in bližnje okolice, čakanju v dolgih vrstah pred jedilnico, sestanku slovenske odprave in slovesni otvoritvi srečanja, ki pa so jo kar precej pokvarili oblaki z rednimi pošiljkami dežja.

Dan pozneje pa smo že podirali tabor. Udeleženci smo bili namreč razdeljeni na pet raziskovalnih poti in na vsako pot se je podalo približno 20 avtobusov. Vsak avtobus pa so sestavljali trije mednarodni vodi s po 10 udeleženci. Avtobusi so krenili v pet različnih smeri in nas ločili za naslednjih 8 dni.

Vsaka raziskovalna pot je obiskala dva različna kraja in v vsakem smo preživeli po 4 dni. Moj avtobus s številko 115 je bil na 5. poti. Po osmih urah vožnje pod strogim nadzorom policijskih vozil smo prispeli v Morelio, največje mesto v Michoachanu. Za našo varnost

so se odločili dobro poskrbeti, kajti nenehno so nas spremljali policisti ali vojaki, a nam je to kmalu postalo nadležno in prav strašljivo. **Predvsem policisti s težkim avtomatskih orožjem, ki nas zunaj tabora niso pustili samih niti na stranišče!** V Moreliji smo taborili v šotorih in kljub hudemu nalivu, ki nas je mnoge prisilil, da smo se sredi noči zasilno naselili v skavtskem centru, in tušem, ki so bili kar nekaj časa brez vode, smo se dobro imeli. Prav uživali smo. Trije dnevi, dan aktivnosti, kulturni dan in dan služenja, so minili, kot bi mignil. S čolnom smo obiskali bližnja jezera in otočke, streljali z lokom, se igrali razne igrice, si ogledali nekaj vasic, pomagali pa smo tudi pri obnovi parka in okolice nekega manjšega mesteca, kjer smo čistili, kopali, sadili, pleskali in res trdo delali, a se vseeno lepo imeli in bili na koncu skupaj z domačini navdušeni nad končnim rezultatom našega dela. Večere smo v Michoachanu po večini preživeli v skavtskem centru, kjer smo predvsem ob novejši mehiški glasbi plesali in noreli dolgo v noč.

Naslednje 4 dneve smo preživeli v Queretaru, mestu z mešanico stare in nove kulture. Tokrat nismo prebivali pod šotori, ampak so nas pod streho vzele mehiške družine in imeli smo priložnost spoznati njihovo vsakdanje življenje. Mene je skupaj z mehiško skavtinjo »posvojila« precej bogata družina in privajanje na življenje v ogromni vili z lastno sobo in kopalnico ter družinsko služkinjo, ki je poskrbela za kup umazanih majic iz mojega nahrbtnika, res ni bilo težko. Sploh pa so dnevi v Queretaru minevali enako hitro kot prej v Moreliji. Prehitro. Čez dan smo se udeleževali aktivnosti, zvečer pa smo se zbirali na enem izmed mestnih trgov in izmenjavali izkušnje. Po osmih dneh smo se tudi že dodobra spoznali med seboj, jezik nam nikoli ni povzročal prevelikih težav in kar težko smo se mednarodni vodi ločili ob prihodu nazaj v Villo Moot.

Slovenci smo bili spet skupaj. Najvišja zastava v taboru, roza majice, nepozabna »Vi vi vi, va va va, viva e Slovenia!«, stojnica s Kekcem in Mojco, klobasami in hrenom, klekljanjem čipk in sestavljanjem srajčk, Slovene kissing game (rim šim šim) ob enajstih zvečer pod slovensko zastavo, repertoar slovenskih pesmi, ki mu ni bilo konca, petje v koloni za zastavo v najhujši vročini ob pohodu do piramid in še in še. Težko bi še našli koga, ki nas ne bi poznal. Predstavili smo našo državico, spoznali ogromno novih prijateljev, se veliko naučili in se hkrati ves čas neznansko zabavali. Adios Mexico! In mogoče se vidimo čez 4 leta na drugem koncu sveta, na Taiwanu.

Morda se bo naslednjega Moota udeležil tudi kdo izmed vas!

Foto Andreja in Miki

ROMI - LEPI, ZLATO RJAVI LJUDJE

Romi oziroma cigani, kot jim tudi rečemo Slovenci, so temnopolto in črnolaso ljudstvo, ki je v 9. stoletju zapustilo pradomovino Sind, današnjo Indijo, in je v Evropo prišlo v 14. stoletju. Svojo polt, zaradi katere se mnogim zdijo nekoliko nenavadni, eksotični, naj bi po njihovi legendi dobili, ko se je Bog odločil, da bo po svoji podobi ustvaril človeka in je iz blata zamesil kip, ki ga je dal speči v lonec. Med peko je šel na sprehod, a ga je narava tako prevzela, da je pozabil na svoje delo, zato se je kip preveč zapekel in je počrnel. Bog je v drugo zamesil kip, a ga je tokrat iz strahu, da se ne bo spet preveč spekel, prezgodaj vzel iz lonca. Tako je nastal bledoličnež. **Šele v tretjem poskusu je Bog pravilno spekel kip ravno prav, tako da je nastal lep, zlato rjav človek - in beseda Rom pomeni prav to.**

V Sloveniji največ Romov živi na Dolenjskem, v Beli krajini in v Prekmurju. Nekdaj lesene, z blatom ometane bajte brez kanalizacije in elektrike so zamenjale urejene hiše z lepimi fasadami. Za romsko naselje je značilno, da so hiše razmetane po prostoru; elektriko, vodo in kanalizacijo pa prebivalci urejajo šele v zadnjem času. Ob hišah pogosto stojijo zabojniki za smeti, poleg njih pa skladiščijo kosovne odpadke, ki jih

največkrat uporabijo za rezervne dele, pohištvo, okras - pravijo, da nikoli ne veš, kaj ti bo prav prišlo. Največkrat se vozijo s kolesi, ki so jih sestavili sami iz delov drugih, različnih koles, vendar pa jih že izpodrivajo avtomobili.

Čeprav se Romi največkrat oblačijo tako kot drugi, neromski vaščani, pa se za praznike ali prireditve radi odenejo v pisana oblačila. Ženske si oblečejo krila, nabrana okrog pasu in segajoča do tal, čez pa srajce, puloverje in rute. Sploh mlade deklice so ponavadi zelo lepe in temperamentne, vendar so romski otroci zaradi svoje drugačnosti pogosto zapostavljeni.

Zaradi svojevrstnega načina življenja na romske otroke vrstniki po večini gledajo nekoliko zviška. Ker jim je iznajdljivost pomembnejša od izobrazbe, jih veliko preneha hoditi v šolo, takoj ko zaključijo 8. razred, in si poskušajo najti zaposlitev. Če jih nihče ne vzame v službo, bodo poiskali druge načine, kako bodo zaslužili kaj denarja. Najpogosteje po smetiščih zbirajo uporabne stvari, ki so jih ljudje odvrgli, ko so si kupili nove, na primer pohištvo. Iščejo staro železo, redijo mušje ličinke za ribiče, nabirajo gozdne sadeže ali gobe ali pa se lotevajo opravil, ki se jih še nihče ni spomnil. Neka romska družina v Beli Krajini je odprla podjetje za čiščenje daljnovodov. Ker takega podjetja nima nihče drug v Sloveniji, jim posel cveti. Čeprav se vedno več Romov odloči, da bodo dokončali srednjo šolo ali študirali, pa je velika večina fizičnih delavcev. Le redkokdo ima svoje podjetje, zaposleni so ali v večjih podjetjih, pri privatnikih, kot so na primer zidarji ali kovači, ali pa jih najamejo za javna dela, kot je pometanje cest, pobiranje smeti ali urejanje parkov. Če niso redno zaposleni, prejemajo socialno pomoč, tako da lahko preživijo svojo številno družino.

Romska družina ima namreč skoraj brez izjeme najmanj tri otroke, ker pa je zvestoba pogoj in velja ločitev za sramoto,

AG

zakonski par običajno živi skupaj do konca življenja in ima tudi po osem otrok. Otroci se dokaj kmalu osamosvojijo, deklice ponavadi odidejo s fantom ali se poročijo že kmalu po 15. letu, fantje pa nekoliko pozneje, ko dozorijo in so sposobni sami poskrbeti za svojo družino.

Starejši otroci pazijo mlajše, deklice pomagajo materi pri gospodinjstvu, fantje pa očetu pri njegovem delu ali pa tako, da poskušajo sami zaslužiti nekaj denarja.

Romi se vedno bolj zavedajo, kako pomembno je, da ohranijo svoj jezik in kulturo**. Romski jezik ni enoten;** Romi v vsaki evropski državi govorijo svoje narečje, ki ga obogatijo s sposojenkami iz jezika okoliškega prebivalstva. Za poučevanje romskega jezika moraš imeti posebno dovoljenje, za katerega moraš pokazati ustrezno znanje. V Prekmurju ima to dovoljenje en sam Rom, ki vsako soboto zjutraj poučuje okrog deset romskih otrok brati in pisati v materinščini. V Murski Soboti, ki je središče slovenskih Romov, so ustanovili tudi romsko društvo Romani Union, ki vsako leto organizira srečanje vseh romskih društev iz Slovenije in sosednjih držav. Vsake tri mesece izda revijo Romano them, ki je edina romska revija v Sloveniji.

Romi so zelo znani tudi po svoji temperamentni in melanholični glasbi. Imajo izvrsten občutek za ritem in dober posluh. **Najbolj značilen inštrument je violina.** Romi ob praznikih pogosto hodijo od hiše do hiše in zagodejo pred vrati, da zaslužijo nekaj denarja. V zadnjem času tudi izdajajo zgoščenke s svojo glasbo, ki jih prodajajo na različnih prireditveh, kot so sejmi ali romanja.

Romi so po večini kristjani, čeprav imajo svojo mitologijo. Najbolj množično romsko romanje, ki se ga udeležijo Romi iz vse Evrope, tudi iz Slovenije, poteka 24. in 25. maja na jugu Francije, v kraju Svete Marije na morju, kjer slavijo imena treh svetnic: Marije Jacobe, Marije Salome in Sare. Slednjo imenujejo tudi Črna Sara in je zaščitnica Romov. Njen kip, ovešen s številnimi tančicami in ogrinjali, položijo na lesen čolniček in ga odnesejo v Sredozemsko morje, ga položijo na vodo, naredijo krog in ga odnesejo nazaj v cerkev. Kip v čolničku spremlja procesija vernikov, ki vzklikajo Sarino ime in jo slavijo. Naslednji dan v čolniček položijo kipa obeh Marij in ju popeljejo po enaki poti.

Romi so priljubljeni tudi zaradi svoje sposobnosti vedeževanja. Znanje branja iz dlani ali iz kavne usedline se prenaša iz roda v rod, z matere na hčer ali z babice na vnučko. Veliko ljudi se po pomoč zateka k vedeževalkam, da jih potolažijo glede prihodnosti. Romi sami pa od prihodnosti ne pričakujejo veliko. Malo sreče ter veliko smeha in zabave, otroci pa lepo vreme, da bodo lahko igrali nogomet. V tem se prav nič ne razlikujejo od neromskih vrstnikov. Tudi ciganov iz zgodb naših babic ni več, nič več ne živijo v šotorih in se ne vozijo s vozovi. Od nas se ločijo zgolj po barvi polti in po svojevrstnem temperamentu, ki pa jih naredi samo še bolj zanimive. Zato bi lahko, tako kot neromski otroci včasih nanje gledajo zviška, tudi oni Nerome lahko označili kot dolgočasne, bledolične, lene ljudi z nezanimivim življenjem in brez posebnega posluha za glasbo. Kot ljudi, ki ne znajo uživati življenja, pač pa živijo popolnoma po pravilih. Kot ljudi, ki se ne znajdejo, saj si ne znamo drugače zalužiti denarja in preživeti, kot da vsak dan hodimo v službo. Če gledamo z njihovega stališča, torej ni razloga, da bi jih Neromi zaničevali. In če gledamo s kateregakoli drugega stališča, tega razloga prav tako ni.

Besedilo in foto: Saša

Ilustrirala Alenka

MALI DELOVNI ZVEZEK

Gozdovnik mora poznati tudi družbo, v kateri živi. 24. oktobra bo dan Združenih narodov. Z odgovarjanjem na spodnja vprašanja preveri, koliko poznaš delovanje te mednarodne organizacije.

1. Koliko let bo 24. oktobra letos minilo od ustanovitve Organizacije združenih narodov (OZN)?

a) 50
b) 45
c) 55

2. Kateri je poglavitni cilj Združenih narodov?

a) sojenje vojnim zločincem
b) ohranjanje miru in preprečevanje mednarodnih spopadov
c) ohranjanje ogroženih živalskih vrst

3. Ali je Slovenija članica te organizacije?

a) da, in sicer od leta 1992
b) ne, vendar je zaprosila za članstvo, tako da bomo v kratkem sprejeti
c) da, in sicer od leta 1980

4. Kdo je zdaj generalni sekretar OZN?

a) Kofi Anan
b) Butros Butros Gali
c) Milan Kučan

5. Kdo je lahko čkan OZN?

a) države
b) države, pa tudi razna društva, kot na primer taborniki
c) predsedniki držav

6. V kateri državi je sedež organizacije?

a) na Kitajskem
b) v Združenih državah Amerike
c) v Sloveniji

7. Ali so vse članice organizacije enakopravne pri odločanju o najpomembnejših vprašanjih?

a) da
b) ne, nekatere države so si izborile več pravic kot druge

8. Koliko držav je danes vključenih v OZN?

a) 76
b) 189
c) 265

9. Ali poznaš kakšno evropsko državo, ki ni članica OZN?

Špela
Ilustriral Šeki

Na vodovem srečanju

Eden izmed najpomembnejših dokumentov, ki jih he sprejela generalna skupščina OZN, je listina o zaščiti človekovih pravic in svobočin. Pogovorite se o tem, kaj sploh so človekove pravice. Najbolj osnovna je pravica do življenja, kar vključuje tudi nujne pogoje za življenje. V nekaterih državah pa večinsko prebivalstvo teh pogojev nima. Kje so te države in kako se da njihovim prebivalcem pomagati? Pogovorite se tudi o drugih človekovih pravicah.

Pravilne odgovore lahko izveš v članku o Organizaciji združenih narodov na naslednji strani.

ORGANIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV

Razvoj tehnologije v 20. stoletju nam je poleg pozitivnih stvari (kot so na primer veliki dosežki v medicini, vse hitrejša potovanja, televizija, računalniki in internet, pa mobilni telefoni in še veliko drugih stvari) prinesel tudi nevarnosti. Tehnološki razvoj je namreč tesno povezan z vojsko. Letala so najprej uporabljali v vojaške namene, in šele potem so pomislili, da bi se dalo z njimi na čisto navadno turistično potovanje! Podobno je z računalniki, in tudi neko različico interneta so v ameriški vojski uporabljali že zdavnaj, še preden so do nas prišli razni predhodniki današnjih računalnikov, s katerimi se niti vaši starejši brati in sestre niso več igrali.

Vojne so na svetu že od nekdaj, zaradi razvoja jedrskega in drugega orožja za množično uničevanje pa so v 20. stoletju dobile svetovne razsežnosti. Dokler so bile poglavitno orožje puške, vendar nismo mogli govoriti o svetovni vojni - potem pa sta se v manj kot 30 letih zgodili kar dve! Že po prvi so države ugotavljale, da bi bilo dobro, če bi podobne spopade skušali preprečevati, a to jim še zdaleč ni uspelo. Druga svetovna vojna je bila namreč še veliko bolj uničujoča kot prva. Zato so države sklenile, da se bodo odločneje zavarovale pred podobnimi spopadi. In tako je nastala **Organizacija Združenih narodov** (OZN).

51 držav je tako 24. oktobra 1945 v ameriškem mestu San Francisco podpisalo ustanovno listino OZN. Poglavitni cilj ustanovitve OZN je bil ohranjanje mednarodnega miru. Države so se tako obvezale, da se bodo trudile vse medsebojne spore reševati po mirni poti, da bodo spoštovale človekove pravice in med sabo sodelovale kot prijateljice.

Članice Združenih narodov so države. Danes jih je v OZN vključenih 189, med njimi tudi Slovenija. Pred letom 1991 je naša država v organizaciji sodelovala kot del takratne Jugoslavije, po osamosvojitvi pa je vnovič zaprosila za članstvo, tokrat kot samostojna država. Članica je postala 22. maja 1992. Čeprav so članice OZN skoraj vse države na svetu, pa se nekatere vseeno niso odločile za članstvo, tako na primer Švica, saj želi ostati nevtralna v vseh morebitnih konfliktih.

Simbol OZN je zemljevid sveta, obdan z oljčnima vejicama, ki sta simbol miru.

Kaj meniš: Ali je Organizaciji združenih narodov uspelo uresničiti svoj poglavitni cilj, to je ohranjati mir na svetu?

Sedež OZN je v New Yorku v Združenih državah Amerike. Tam sta tudi sedeža dveh najpomembnejših organov organizacije, in sicer generalne skupščine in varnostnega sveta. V generalni skupščini so zastopane vse države, ki so članice OZN, in tu so vse države enakovredne. Ne glede na velikost, število prebivalstva, bogastvo ali kaj drugega ima vsaka država v generalni skupščini enake možnosti pri razpravi in pri glasovanju. Toda v drugem, še pomembnejšem organu OZN, to je varnostni svet, ni tako. V varnostnem svetu je 15 držav, med katerimi je pet stalnih članic, dru-

Oseba, ki predstavlja organizacijo navzven, je generalni sekretar OZN. To funkcijo zdaj opravlja Kofi Anan.

gih 10 pa se jih menjava vsaki dve leti. Stalne članice so Združene države Amerike, Rusija, Kitajska, Francija in Velika Britanija. Medtem ko so vse druge države za članstvo v varnostnem svetu izvoljene za dve leti, je teh pet držav tam neprekinjeno že 55 let, in bodo še naprej! In ne samo to: katera koli od teh držav ima lahko zadnjo besedo pri vseh pomembnih odločitvah, saj lahko, če nečesa ne želi sprejeti, blokira sprejem odločitve. Druge države te možnosti nimajo - zato ne moremo reči, da so vse države v OZN povsem enakopravne.

Špela

Ilustriral Šeki

V okviru OZN deluje tudi Unicef (Sklad združenih narodov za otroke). Unicef skrbi za izobraževanje in zdravje otrok po vsem svetu, posebej na območjih, kjer divja vojna ali lakota. Največ dela ima Unicef v revnih državah Afrike in Azije.

ALI VEŠ:

– V prvi svetovni vojni je bilo ubitih 9 milijonov ljudi, druga pa je zahtevala kar 45 milijonov žrtev – to je 22-krat več, kot nas živi v Sloveniji!

– Prvo jedrsko bombo so odvrgle Združene države Amerike na japonsko mesto Hirošima 6. avgusta 1945. Pri tem je bilo ubitih 130 tisoč ljudi, mesto pa je bilo povsem porušeno. Le tri dni pozneje so ZDA odrgle drugo atomsko bombo, tokrat na japonsko mesto Nagasaki.

– Količina jedrskega orožja se je po drugi svetovni vojni neznansko povečala. Skupaj je to orožje milijonkrat močnejše od bombe, ki je porušila Hirošimo, z njim pa bi lahko uničili celo Zemljo. Čeprav so mnoge države podpisale sporazume o razoroževanju oziroma zmanjševanju jedrskega orožja, pa nekatere še vedno izvajajo jedrske poskuse.

WONDER
SKAVT

IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE ...
... MALI DARKO JE POMERIL OČETOV KROJ IN ZGODILO SE JE NEKAJ NEVERJETNEGA

POSTAL JE WONDER SKAVT ...

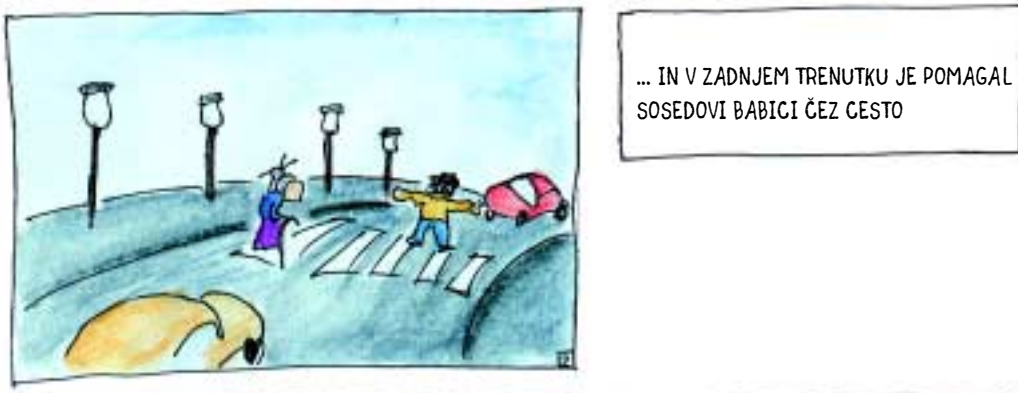
... IN V ZADNJEM TRENUTKU JE POMAGAL SOSEDOVI BABICI ČEZ CESTO

TER V NASLEDNJEM TRENUTKU REŠIL MUCO Z DREVESA

NATO PA V REKORDNEM ČASU OČISTIL MESTNI PARK PAPIRČKOV IN NESNAGE

KMALU PA JE UGOTOVIL, DA NI SAM IN EDINI

PRAVZAPRAV JE LE DEL MNOŽICE, KI SE JI STROKOVNO REČE TABORNIKI

Tanja

Ali razumeš prirodo? Roža, ki sklanja lepo glavo k tlom, te prosi: »Zalij me!« Ko ji ustrežeš, se dvigne, vsa ozeleni, vzcveti: »Zahvaljen!« Še se ti zahvaljuje z barvo in dehtenjem ... Ptička poletava prestrašeno okrog enega mesta: »Ne bližaj se; imam gnezdo, v gnezdu mladiče, mladiči so lačni; ne upam se k njim s hrano, ker stojiš tam in me gledaš; umakni se za trenutek!« Kmalu boš začul najslajše prepevanje drobne ptičice, poslušaj te radostne izlive drobnega srca, ki se Ti zahvaljuje, ker si se umaknil in pustil mali mamici, da je v miru nasitila svoje malčke.

Ilustrirala Alenka